Беларусы! Карыстайцеся паслугамі ТАА «Солумекс»!
Гэты нумар зьявіўся ў сьвет, дзякуючы падтрымцы ТАА «Солумекс».

ARCHE 4(9)–2000

Аналітыка • Эсэістыка • Крытыка • Рэцэнзіі

ЗЬМЕСТ

3 Валерка Булгакаў: Дэклясаваная эліта

18 Юлія Андрэева: Сьвятарная худоба на музычным траўніку

32 Уладзімер Роўда: Расія і свабода

51 Анджэй Карашэўскі: Паміж багацьцем і беднасьцю

58 Алег Гардзіенка: Гісторык, які перайграў гісторыю

71 Кнігі — Рэакцыі — Лісты ў рэдакцыю

71 Сяргей Харэўскі: Цэрквы з дрэва
72 Генадзь Туровіч: Радзівілаўскія конікі
75 Вольф Рубінчык: Яшчэ пра Галакост
76 Ганна Штэйнман: У дзяржаўніцкіх каардынатах
77 Наста Гулак: Трывожнае ўспрыманьне рэчаіснасьці

ARCHE-SKARYNA on-line:
http://arche.home.by (для карыстальнікаў у Беларусі)
http://arche.itgo.com (для карыстальнікаў за межамі Беларусі)

Часопіс ARCHE выходзіць штомесяц.
Выдаецца з 1998 году.

Рэдакцыйная калегія:
Уладзімер Адамчык — *мастацкі рэдактар*
Аляксандра Андрыеўская — *намесьніца галоўнага рэдактара*
Валерка Булгакаў — *галоўны рэдактар*
Юрась Бушлякоў — *адказны сакратар*
Андрэй Вашкевіч — *дызайн*
Андрэй Дынько — *дырэктар*
Віялета Кавалёва — *карэктарка*
Алена Казлова — *сакратарка рэдакцыі*
Максім Капран — *web-дызайнэр*
Анатоль Прасаловіч — *рэдактар*
Андрэй Скурко — *распаўсюднік*
Сяржук Сматрычэнка — *карэктар*

Адрас для допісаў: 220018, Менск-18, а/с 3, ARCHE.
E-mail: arche@arche.org.by
Тэл.: (017) 257-48-69.

Заснавальнік: Андрэй Дынько.
Пасьведчаньне аб рэгістрацыі №1184.
Юрыдычны адрас: 220029, Менск, вул.Кісялёва, 7-54.

Аўтары

ВАЛЕРКА БУЛГАКАЎ
галоўны рэдактар часопіса ARCHE, аўтар эсэ „Мой Багушэвіч. Дыялектыка клясычнага тэксту“ (1998). Апошняя ягоная публікацыя — артыкул „Каляндарык для кастрата“ ў мінулым нумары ARCHE-СКАРЫНЫ.

ЮЛІЯ АНДРЭЕВА
кампазытарка, музычны крытык, выкладчыца Беларускага Калегіюму. Сярод апошніх значных публікацыяў — артыкул *Losy opery białoruskiej* у польскім часопісе *Ruch muzyczny* (Варшава, 1998).

УЛАДЗІМЕР РОЎДА
палітоляг, кандыдат філязофскіх навук, выканаўчы дырэктар інфармацыйна-аналітычнага аддзелу Асамблеі Няўрадавых Арганізацый Беларусі. Укладальнік кнігі „Да дэмакратыі праз грамадзянскую супольнасьць“ (Шчэцін, 1999).

АНДЖЭЙ КАРАШЭЎСКІ
польскі публіцыст, сталы аўтар часопіса *Kultura*.

АЛЕГ ГАРДЗІЕНКА
асьпірант Інстытуту гісторыі НАН Беларусі, стваральнік альманаху *Historica*. Сталы аўтар газэты „Наша Ніва“.

Беларускі мастак, літаратар, мастацтвазнаўца і біёляг Сяргей Харэўскі злучыў пад адной вокладкай знакамітыя тэксты, што друкаваліся на пачатку 90-х у віленскай газэце „Наша Ніва“ пад рубрыкай „Вось сымбаль твой...“. Уладзімер Арлоў у прадмове да кнігі піша:

„Пра якую б родную нам істоту ні апавядала таленавітае пяро С.Харэўскага... перад чытачом нязьменна паўстаюць жывакроўныя, псыхалягічна дакладныя вобразы крылатых, хвастатых альбо нават падводных суайчыньнікаў, якія, на вялікі жаль, пакуль пазбаўленыя права голасу.

Сяргей Харэўскі
Зьвяры-суайчыньнікі
Менск
Наша Ніва
2000

Аўтар спакваля вядзе нас да канцэптуальнай высновы пра тое, што пэўныя віды прадстаўнікоў нашай фаўны ў розныя пэрыяды гісторыі выяўлялі ляяльнасьць і нават прыхільнасьць да ўласнай нацыянальнай улады... і пакідалі абсягі Беларусі, не жадаючы мірыцца з акупацыйнай адміністрацыяй...

Варта дадаць, што ў навуцы апісаныя выпадкі ня толькі пасіўнага, але й актыўнага супраціву акупантам з боку айчынных зьвяроў і птушак. Гістарыёграфы Слуцкага збройнага чыну ведаюць, да прыкладу, пра вельмі пасьпяховы напад аддзелу з 10—12... расамахаў (Gulo gulo) на бальшавіцкага камісара і двух ягоных ардынарцаў, зьдзейсьнены ў ваколіцах Семежава, што ў цяперашнім Капыльскім раёне. (На месцы акцыі нядаўна ўсталяваная мэмарыяльная стэла.)

У гістарычных крыніцах знойдзеныя й зьвесткі аб супрацоўніцтве ўжо рэдкіх на той час дрохваў (Otis tarda) з фармаваньнямі генэрала Булак-Балаховіча ў справе дывэрсіяў на кантраляваных бальшавікамі палескіх чыгунках. Акурат пасьля аднаго з удалых выхадаў на „жалезку“, калі ў раёне Петрыкава быў зьнішчаны вайсковы эшалён з тэхнікай, ГПУ й наладзіла карную экспэдыцыю, у ходзе якой піцерскі рабочы Біндзюжнікаў расстраляў апошнюю бачаную ў Беларусі драхву, вядомую балахоўцам пад любоўнай мянушкай Маня.

Згаданыя факты лішні раз сьведчаць, што эўрапейская будучыня Бацькаўшчыны станецца магчымаю адно ў выніку яднаньня ўсіх дэмакратычных сілаў нашага грамадзтва са здаровымі, нацыянальна арыентаванымі сіламі беларускае прыроды. Лепшыя старонкі кнігі Сяргея Харэўскага прасякнутыя сьветлай верай у непазьбежнасьць гэтага пераможнага альянсу“.

Па пытаньнях набыцьця гэтай кнігі, цікавай і для дзяцей, і для дарослых, выдадзенай, на жаль, мізэрным накладам 300 асобнікаў, зьвяртайцеся ў рэдакцыю газэты „Наша Ніва“ або на e-mail: chareuss@kraj.org.